

univerza La Sapienza), Mirela Mrak (*Državni arhiv v Pazinu*) in mag. Lilijana Urlep (*Nadškofijski arhiv Maribor*).

V 15. zborniku recenziranih znanstvenih prispevkov mednarodne konference z naslovom *Tehnični in vsebinski problemi klasičnega in elektronskega arhiviranja* so objavljeni vsi prispevki mednarodne konference v Radencih. Prispevki so napisani v slovenskem, hrvaškem, srbskem, bosanskem, nemškem in angleškem jeziku z izvlečki v slovenskem in angleškem jeziku. Povzetki so v angleškem jeziku.

Zbornik konference je ovrednoten kot zbornik recenziranih znanstvenih prispevkov mednarodne konference. Anonimni recenzijski postopek je tako 19 prispevkov klasificiral v kategorijo »Objavljeni znanstveni prispevek na konferenci«, 22 prispevkov pa v kategorijo »Objavljeni strokovni prispevek na konferenci«. Uredniški odbor zbornika se je že v letu 2012 načrtno odločil, da bo skušal dvigniti že doseženo raven objavljenih prispevkov na raven znanstvenih prispevkov. S tem je želel neposredno pripomoči k boljši metodologiji dela in obravnavanja arhivskih strokovnih problemov in vplivati nanjo.

V letu 2016 je zbornik izšel samo v elektronskih medijih. Izdan je bil kot elektronski vir na CD-ROM-u v nakladi 350 izvodov ter kot spletni vir, objavljen na spletni strani Pokrajinskega arhiva Maribor (<http://www.pokarh-mb.si/si/s/193/zbornik-mednarodne-konference-radenci-2016.html>). Zgoščenka in spletna izdaja zbornika vsebujeta 41 prispevkov avtorjev. Izdal in založil ga je *Pokrajinski arhiv Maribor*.

Nina Gostenčnik

LEVÉLTÁRI KUTATÓTÁBOR

Srednja in Gornja Bistrica v Sloveniji ter Zalaszoombatfa in Márokföld na Madžarskem od 24. do 29. junija 2016

Mladi prekmurski in madžarski raziskovalci ter njihovi mentorji, arhivisti, smo se na mednarodnem arhivskem raziskovalnem taboru letos junija zbrali že šestindvajsetič. Tabor se je uradno začel 24. 6. v vaškem domu v naselju Márokföld. Na uradnem začetku tabora sta se prvih taborov spominjala tudi državni poslanec madžarske narodnosti v slovenskem parlamentu, dr. László Göncz, in Endre Gyimesi, bivši direktor Madžarskega nacionalnega arhiva županije Zala. S svojim prihodom nas je počastil tudi slovenski konzul na Madžarskem, dr. Boris Jesih. V svojem nagovoru je poudaril pomembnost tovrstnih taborov za mlade, predvsem pa za povezovanje ljudi na obeh straneh meje.

Protokolarnemu delu je popoldne že sledilo prvo raziskovanje ter spoznavanje naselja Márokföld. Zgodovino vasi nam je predstavila gospa srednjih let, ki je pred leti skupaj s soprogom obiskala vasico. Vas in okolica sta ju tako navdušila, da sta se iz Budimpešte preselila na skrajni zahod Madžarske. Kako zelo sta vzljubila novo okolje, govori dejstvo, da se oba intenzivno ukvarjata tudi z raziskovanjem zgodovine kraja. Danes vasica šteje le 47 prebivalcev, od katerih smo obiskali dve gospe. Ves čas nas je vodil tamkajšnji župan, medtem ko na slovenski strani hiše obiskujemo sami – samo arhivisti in udeleženci tabora. Madžarski kolegi so se čudili zaupljivosti ljudi na naši strani, da spustijo v hišo popolnoma neznane ljudi, ki jim še posodijo arhivsko gradivo za razstavo. Kaj takega si pri njih ne morejo niti predstavljati; ljudje se bojijo, zaklepajo vrata in tujcu pod nobenim pogojem ne odprejo vrat. Ogledali smo si tudi znamenitosti vasi: kalvinsko pokopališče s posebnimi lesenimi nagrobniki, ki jih je že zelo načel zob časa in njihovo restavriranje najverjetneje ni več niti mogoče, 90 let star lesen zvonik ter velik nasad sivke. Pozno popoldne smo se v sosednjem nase-

lju Szengyörgyvölgy udeležili predstavitve najnovejše knjige dr. Lászla Göncza z naslovom *Határ-szél* (Obmejno območje ali z drugim pomenom tudi Veter ob meji). Knjiga s pomenljivim naslovom nosi zgodbe in eseje o življenju ljudi na obeh straneh meje, vse od časa skupne države pa do današnjih dni.

Naslednji dan tabora smo se podali v še eno majhno vasico, v Zalaszombatfa, ki skupaj z devetimi slovenskimi in madžarskimi vasicami tvori pokrajino *Hetés*. Značilnosti pokrajine, njene običaje in kulinariko smo spoznavali skozi oči kiparja, ki se je prav tako kot gospa iz Márokföldu, sem priselil iz Budimpešte. S soprogo sta tukaj našla idealen kraj za bivanje in ustvarjanje. V naselju sta obudila mnogo že skorajda izumrlih običajev, med drugim pa skrbita tudi za lep vizualni izgled vasice. Ena od posebnosti teh krajev je potica *fumu*, posebna ženitovajska pogača v obliki dojenčka, ki jo dobita mladoporočenca. Tudi tukaj smo obiskali le dve družini, s katerimi je bilo že v naprej zmenjeno, da pridemo in da pripravijo gradivo.

Tretji dan tabora smo se odpravili na raziskovanje v Slovenijo, v Srednjo in Gornjo Bistrico. Razdelili smo se v več mešanih, slovensko-madžarskih skupin, in potrkali malodane na vsaka vrata. Obe Bistrici sta veliki vasi, saj štejeta skupaj kar 1203 prebivalcev, zato sta bila dva dneva in pol, kar smo bili tu, skorajda premalo. Podali smo se tudi k reki Muri, ki teče neposredno ob vaseh ter je mejna reka med Prekmurjem in Štajersko oz. Prlekijo.

Poleg raziskovanja vsako leto udeležencem tabora ponudimo tudi druge aktivnosti. Letos nas je obiskal zgodovinar dr. Attila Kovács, sodelavec Inštituta za narodnostna vprašanja. Tema njegovega letošnjega predavanja je bila *Madžarska revolucija 1956 in dogodki v Prekmurju*. V letu revolucije in leto dni pozneje je Madžarsko zapustilo več kot 200.000 ljudi, nekaj tisoč jih je mejo prestopilo prav v Prekmurju in so bili nastanjeni v desetih begunskih taboriščih v vzhodni Sloveniji. Obiskali smo še Pomurski muzej Murska Sobota in si ogledali razstavo *Prišó je glas, Prekmurci v vojni 1914–1918*.

Zadnji dan tabora je bila na dnevnem redu razstava v vaškem domu na Srednji Bistrici. Zaradi obilice gradiva je bila razstava hitro pripravljena. Po posameznih sklopih smo predstavili versko in vojaško življenje, gospodarstvo, kulturo, izseljenstvo in šolstvo. V panojih in vitrinah so bile zanimive fotografije, dokumenti, knjižice in knjige. Posebej je potrebno izpostaviti veliko črno-belo fotografijo iz Chicaga iz leta 1925, na kateri so samo Prekmurci. Nasploh je bilo gradiva o izseljenstvu kar nekaj, kar priča, da so Prekmurci zapuščali svoje domove ter šli s trehuhom za kruhom. Zanimiva sta bila tudi delavska knjižica in potni list nemškega tretjega rajha, ki ju je spremljala zanimiva zgodba njenega lastnika. Pred vojno je služil kruh v Franciji pri judovski družini. Malo pred prihodom Hitlerja na oblast je družina emigrirala v Ameriko, gospod pa je odšel delat v Nemčijo. Na ta način se je ognil vpoklicu v vojsko, čeprav je bil nenehno v strahu, saj so ga doma v Bistrici žandarji ves čas iskali in poizvedovali po njem. Veliko zanimanje je požela tudi predporočna pogodba iz leta 1850, ki smo jo našli v Márokföldu.

Sámo odprtje so popestrili otroci iz Vrtca in Osnovne šole Prežihovega Voranca Bistrica. Zbrano gradivo je predstavil Csaba Káli, namestnik direktorja Madžarskega nacionalnega arhiva županije Zala, razstavo pa je uradno odprla nekdanja direktorica Pokrajinskega arhiva Maribor, dr. Slavica Tovšak.

Tabor je izpolnil vsa pričakovanja tako dijakov kot mentorjev. Že več let zapored pa se pojavljajo težave predvsem pri udeležbi dijakov. Ugotavljamo namreč, da datum tabora ni najbolj ustrezen, saj je takoj po končanem šolskem letu veliko različnih koncertov in dogodkov, ki se jih radi udeležujejo tudi srednješolci. Zato že v septembru načrtujemo sestanek z mentorji prekmurskih srednjih šol.